

**NUMATOMO JAUNIMO POLITIKOS REGLAMENTAVIMO
PRIORITETINĖS TEISĖKŪROS INICIATYVOS POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA**

**Prioritetinės
teisėkūros
iniciatyvos
pavadinimas**

JAUNIMO POLITIKOS REGLAMENTAVIMAS

**Vertinimą atlikusi
institucija**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Problema

Jaunimo politikos teisinė ir institucinė sistema nesukuria prielaidų tinkamai ir efektyviai plėtoti darbą su jaunimu ir taip užtikrinti jaunų žmonių nedarbo prevenciją bei aktyvų įsitraukimą į visuomenės gyvenimą, nes:

1. trūksta darbą su jaunimu vykdančių organizacijų ir specialistų;
2. jauni žmonės neidentifikuoja esamų institucijų kaip galinčių suteikti pagalbą ar paslaugas (tiek nacionaliniu, tiek vietos lygiu);
3. jauniems žmonėms trūksta galimybių dalyvauti priimant jiems svarbius sprendimus, ypač vietos lygmeniu;
4. tarpsektorinis ir tarpžinybinis bendradarbiavimas, sprendžiant jaunimo problemas kompleksiskai, nėra veiksmingas.

Problemos veikiami subjektai – jauni žmonės, t. y. 14–29 metų asmenys (ypatingą dėmesį skiriant neaktyviems ir nemotyvuotiems jauniems žmonėms). Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2013 metų pradžioje Lietuvoje gyveno 630 tūkst. 14–29 metų amžiaus asmenų (tai sudarė 21 procentą visų šalies gyventojų).

Darbo su jaunimu sistemos ir jaunimo darbuotojų trūkumas.

Darbas su jaunimu – tai ugdomoji veikla, įgyvendinama kartu su jaunais žmonėmis ar jų grupėmis atsižvelgiant į jų poreikius, siekiant sudaryti sąlygas jauniems žmonėms įsitraukti į veiklas ir įgalinti juos sąmoningai ir atsakingai kurti asmeninį bei profesinį gyvenimą, tapti aktyviais visuomenės nariais. Matomas poreikis plėsti darbą su jaunimu ir atvirų jaunimo centrų ir erdvių veiklą, pvz., vykdant konsultacijas dėl galimybių plėtoti atvirų jaunimo centrų ir erdvių veiklą pagal Norvegijos ir Europos ekonominės erdvės mechanizmų remiamą programą „Rizikos grupės vaikai ir jaunimas“ daugiau nei 400 specialistų iš įvairių Lietuvos regionų domisi galimybėmis plėtoti veiklą ir įvardija šių paslaugų poreikį jaunimui. „Eurostat“ duomenimis, nedirbančių, nesimokančių, mokymuose nedalyvaujančių (toliau – NEET) jaunų žmonių Lietuvoje yra 13,9 proc. nuo visų jaunų žmonių, t. y. apie 80–90 tūkst. asmenų. Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondo (toliau – *Eurofound*) atliktas tyrimas parodė, kad NEET jaunų žmonių grupė ES valstybėms kainuoja 1,2 proc. jų BVP (*Eurofound* 2012 m. pateiktais duomenimis, Lietuvoje dėl NEET jaunimo grupės 2008 metais buvo prarandama 0,7 proc. BVP, o 2011 metais – jau 1,1 proc. BVP, t. y. šiek tiek daugiau nei

1 mlrd. litų). Viena svarbiausių priežasčių ir problemų – prevencinio darbo su jaunimu trūkumas. Nedirbantis ir nesimokantis jaunimas stokoja paskatų mokytis, įgyti profesinę kvalifikaciją ar dirbti. Šiuo metu darbas su jaunimu Lietuvoje yra vykdomas periodiškai, t. y. daugiau dirbama su problemų pasekmėmis ir padariniais, bet ne su jų prielaidomis ir priežastimis – nėra pakankamų paslaugų jaunimo nedarbo prevencijai užtikrinti. Taigi reikia plėtoti darbą su jaunimu atviruose jaunimo centruose ir erdvėse, užtikrinant atvirų jaunimo centrų ir erdvių plėtrą (iki 2019 m. numatyta įsteigti ir užtikrinti 350 atvirų jaunimo centrų ir erdvių Lietuvoje veiklą). Taip pat reikia plėsti jaunimo darbo centrų tinklą, įsteigiant jaunimo darbo centrų kiekvienoje savivaldybėje.

Jaunimas sunkiai identifikuoja institucijas, galinčias jam suteikti pagalbą ar paslaugas.

Jauni žmonės sunkiai randa jiems reikiamą pagalbą ir neidentifikuoja galinčių padėti institucijų ar organizacijų. Pasigendama išsamesnio už jaunimo klausimus atsakingų institucijų įgaliojimų teisinio reguliavimo tiek nacionaliniu, tiek vietos savivaldos lygiu. Reikia organizuoti jaunimo informavimą ir konsultavimą. Jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemos poreikis matomas pagal augantį asmenų, kurie apsilanko šiuo metu veikiančiame „Eurodesk“ tinklo portale (nuo 2011 metų pervardytas www.zinauviska.lt), skaičių. Kasmet asmenų, besinaudojančių šio tinklo paslaugomis, skaičius auga: unikalių lankytojų 2011 m. buvo daugiau nei 400 tūkst., o 2013 m. viršijo 600 tūkst. Europos jaunimo informavimo ir konsultavimo agentūros, turinčios 23 mln. vartotojų visoje Europoje, 2013 m. atlikto jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų vartotojų tyrimo (438 respondentai iš 14 ES šalių) duomenimis, 53 proc. jaunų žmonių ES teigė, kad sunku identifikuoti, ar internete pateikiama informacija tikra ir teisinga. 70 proc. asmenų teigė, kad svarbiau gauti informaciją tiesiogiai iš atsakingo žmogaus, nei ieškoti pačiam skirtinguose šaltiniuose. Kaimo vietovės išskirtos kaip teritorijos, kuriose jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų reikia daugiau.

Matomas ir poreikis tobulinti ir stiprinti jaunimo politiką regionuose, t. y. užtikrinti tinkamą savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių funkcijų vykdymą, nes būtent šie specialistai yra jaunimui teikiamų paslaugų ir programų bei priemonių numatymą ir įgyvendinimą užtikrinantys asmenys savivaldybių administracijose.

Jaunimui teikiamos galimybės dalyvauti priimant jiems svarbius klausimus nepakankamai efektyvios.

Remiantis 2014 m. Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – JRD) duomenimis, savivaldybių jaunimo reikalų tarybos veikia 95 proc. (57 iš 60) savivaldybių, nors turėtų veikti visose savivaldybėse. 3 savivaldybėse (Alytaus r., Kaišiadorių r., Šalčininkų r.) jaunimo reikalų tarybos neveikia, nes negali būti sudaromos nesant regioninės jaunimo organizacijų tarybos (t. y. nėra jaunos žmonės deleguojančio subjekto). Ši praktika rodo, kad reikia išsamesnio reglamentavimo, sukurti sąlygas savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklai užtikrinti. Šių tarybų veikla yra būdas užtikrinti, kad jauni žmonės pateiktų siūlymus savivaldybių institucijoms reguliariai, tinkamu

laiku. Taip savivaldybių jaunimo politika būtų pagrįsta jaunimo poreikiais, adekvačiai reaguojanti į jaunų žmonių problemas ir jaunimui aktualių klausimų sprendimą.

Matomas jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo praktikoje trūkumas – Jaunimo reikalų tarybos neefektyvumas, nes pagal galiojančią teisinį reguliavimą ši visuomeniniais pagrindais veikianti taryba siūlymus teikia tik vienai institucijai – JRD, nors tikslingiau būtų numatyti, kad ji gali teikti siūlymus daugiau institucijų, atsakingų už politikos formavimą ir įgyvendinimą. Nepateikus siūlymų skirtingų sričių atstovams ir atsakingoms institucijoms, nėra adekvačiai ir tinkamu laiku reaguojama į jaunimo problemas, tai parodė ir jaunimo nedarbo situacija Lietuvoje 2011 metais. Be to, Jaunimo reikalų taryboje nėra atstovaujama vietos savivaldos lygmeniu.

Tarpsektorinis ir tarpžinybinis bendradarbiavimas, sprendžiant jaunimo problemas kompleksiskai, nėra veiksmingas.

Pasigendama išsamesnio už jaunimo klausimus atsakingų institucijų įgaliojimų teisinio reguliavimo tiek nacionaliniu, tiek vietos lygiu.

Ne visos šiuo metu galiojančiame įstatyme apibrėžtos jaunimo politikos įgyvendinimo sritys yra aktualios, todėl atsižvelgiant į visuomenės pokyčius, reikia jas tikslinti.

Jaunimo reikalų tarybos, kurią sudaro jaunimo ir skirtingų sričių institucijų atstovai, veikla nėra matoma ir jos siūlymai nepasiekia reikalingų institucijų. Šis reguliavimas trukdo efektyviai ir nuosekliai formuoti jaunimo politiką, sparčiai reaguoti į jaunimo politikos srityse kylančias problemas.

Pagrindinės priežastys, kurios lemia neišspręstas ar lėtai sprendžiamas jaunimo problemas, priemonių įgyvendinimo neefektyvumą – nepakankama jaunimo reikalų koordinatorių (specialistų, dirbančių jaunimo srityje) kvalifikacija, didelis šių specialistų darbo krūvis, neproporcingas nurodytų darbuotojų funkcijų ir galimybių jas atlikti santykis, pavedamų papildomų funkcijų įtaka, veiksnių, užtikrinant jaunimo problemų sprendimą, koordinavimo trūkumas.

Tikslas

Patobulinti jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo sistemą – apibrėžti darbą su jaunimu ir jo vykdymo principus, tobulinti institucijų, dirbančių jaunimo srityje, veiklą ir funkcijas.

Problemas, susijusias su jaunų žmonių padėties gerinimu ir tinkamos aplinkos visapusiškam jauno žmogaus vystymuisi sukūrimu ir užtikrinimu, siūloma spręsti:

1. reglamentuojant ir plėtojant darbą su jaunimu ir jo formas;
2. užtikrinant ir gerinant atvirų jaunimo centrų ir erdvių veiklą;
3. plėtojant jaunimo darbo centrų veiklą;
4. aiškiai įvardijant aktualias jaunimo politikos sritis ir užtikrinant veiksmingą tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą;
5. tobulinant institucijų ir organizacijų, dirbančių jaunimo srityje, veiklą, atsakomybes ir funkcijas;
6. tobulinant Jaunimo reikalų tarybos ir savivaldybių jaunimo

- reikalų tarybų veiklą, užtikrinant jaunų žmonių dalyvavimą priimanant su jaunimu susijusius sprendimus;
7. stiprinant regioninę jaunimo politiką ir gerinant savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių bei jaunimo darbuotojų (specialistų, dirbančių su jaunimu) darbą.

Status quo ir alternatyvos

Status quo

Galioja Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo nuostatos be darbo su jaunimu ir jį užtikrinančių įstaigų apibrėžimo ir reglamentavimo, nenumatant jaunimo informavimo ir konsultavimo, netobulinant institucijų bei Jaunimo reikalų tarybos ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos.

Nesiimama jokių jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų teikimo reformų: daug skirtingų veikėjų lemia galimybę dubliuoti funkcijas, neefektyviai viešinti jaunimo informavimo ir konsultavimo veiklą ir teikti informavimo paslaugas. Nebūtų ugdomos internetinio (informacinio) raštingumo – informacijos valdymo kompetencijos, taip augtų informacinė mažiau galimybių turinčių jaunų žmonių atskirtis, jauni žmonės neturėtų galimybių rasti jiems tinkamą informaciją prieinamu būdu.

Jaunimo reikalų taryba teikia siūlymus tik vienai institucijai, bet ne visoms su jaunimo klausimais dirbančioms institucijoms ir įstaigoms pagal kompetenciją, o tai neužtikrina tinkamo ir adekvataus reagavimo į problemas ir jų sprendimo laiku ir efektyviai.

Šiuo metu galiojančiame Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme yra nustatyta, kad savivaldybės institucijoms formuoti ir įgyvendinti jaunimo politiką padeda savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius, kuris yra valstybės tarnautojas. Jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybė reikalinga nuolatiniam darbui su jaunimu ir jaunimo politikos įgyvendinimui savivaldos lygmeniu užtikrinti.

Nebeaktualios ir netikslios jaunimo politikos sričių apibrėžtys ir toliau galiotų, tarpžinybinis ir tarpsektorinis bendradarbiavimas liktų nepakankamai veiksmingas, į jaunimo problemas reaguojama lėtai ir neadekvačiai (tik iškilus grėsmei ir tarptautinės organizacijoms įvardijus Lietuvos problematiškumą).

Alternatyva Nr. 1. INSTITUCINĖS SISTEMOS STIPRINIMAS

Sukuriama iš esmės nauja institucinė ir teisinių santykių sistema, kuria siekiama sustiprinti jaunimo politiką Lietuvoje instituciniu būdu: numatoma, kad jaunimo politiką formuojanti ir jos įgyvendinimą koordinuojanti institucija – Jaunimo reikalų ministerija. Politiką įgyvendinanti institucija – Jaunimo reikalų departamentas prie Jaunimo reikalų ministerijos. Stiprinant institucinę bazę numatoma ministerija, įgyvendinančios institucijos ir įstaigos sukurtų prielaidas jaunimui geriau

vystyti ir ugdyti visapusiškas jaunas asmenybes Lietuvoje. Numatoma atskira ministerija jaunų žmonių klausimams spręsti, planuoti ir įgyvendinti užtikrintų nuoseklią ir efektyvią politiką, skirtą 21 proc. visuomenės sudarančiai žmonių grupei (14–29 metų asmenims), bei jos koordinavimą.

Siūloma užtikrinti integruotą jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų teikimą: sukurti atsakingą organizaciją (asociaciją, fondą), kuri būtų atsakinga už nacionalinį jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemos koordinavimą. Atitinkamai įsteigti naujus jaunimo informavimo ir konsultavimo centrus regionuose (pvz., Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Marijampolėje) bei jaunimo informavimo taškų tinklą visoje Lietuvoje. Taip būtų sukurta jaunimui prieinama ir žinoma viena aiški organizacija, identifikuojama kaip informaciją ir konsultavimo paslaugas teikiantis subjektas.

Jaunimo informavimas ir konsultavimas apibrėžiamas kaip informavimo ir konsultavimo paslaugų, skirtų jauniems žmonėms, visuma, o sistemos įgyvendinimo reglamentavimas pavedamas nustatyti atsakingai ministerijai. Tokiu būdu numatomas vienas atsakingas, tarpžinybinis ir tarpsektorinis bendradarbiavimą stebintis ir užtikrinantis subjektas, derinamos jaunimo informavimo ir konsultavimo teikiamų paslaugų įvairiose institucijose galimybės ir teikiama informacija jaunimui prieinamu būdu (per LiJOT administruojamą šiuo metu veikiančią „Eurodesk“ tinklą, www.zinauviska.lt paskyrą, siejant įgyvendinimą su Europos jaunimo portalu, kur pateikiama aktuali jaunimui informacija).

Jaunimo reikalų taryba – aiškiai reglamentuota, sudaroma iš visų institucijų, nacionaliniu lygiu atsakingų už jaunimo politikos sritis, taip pat įtraukiami vietos savivaldos atstovai, jaunimo organizacijų atstovai, su jaunimu dirbančių organizacijų bei neformaliųjų jaunimo grupių atstovai. Tokiu būdu išplečiama Jaunimo reikalų tarybos sudėtis, svarstomų klausimų ir veiklos apimtis. Numatoma, kad Jaunimo reikalų taryba siūlymus teikia visoms institucijoms pagal kompetenciją – aiškiai įvardijamos institucijų kompetencijos jaunimo reikalų srityje, pagrindinė koordinuojanti institucija – Jaunimo reikalų ministerija.

Numatoma ne tik po 1 jaunimo reikalų koordinatorių kiekvienoje savivaldybėje, bet ir galimybė įsteigti Jaunimo reikalų skyrių. Skyriaus paskirtis – pagal kompetenciją įgyvendinti jaunimo teisių apsaugą: rengti ir įgyvendinti savivaldybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoti jaunimo, jaunimo organizacijų padėtį savivaldybės teritorijoje, vykdyti kitą veiklą, susijusią su jaunimu, jaunimo organizacijomis, su jaunimu dirbančiomis įstaigomis. Skyrius vykdo valstybinę (valstybės perduotą savivaldybėms) funkciją – jaunimo teisių apsaugą.

Dėl jaunimo politikos sričių nustatymo – apibrėžiamos pagal ES jaunimo strategiją, išskiriant baigtinį 8 sričių sąrašą. Pagal šį sąrašą būtų aiškiai ir strategiškai vykdoma veikla pagal ES nustatytas gaires, Europos bendradarbiavimo sistemą.

Alternatyva Nr. 2. DARBO SU JAUNIMU PLĖTRA IR TARPSEKTORINIO BENDRADARBIAVIMO STIPRINIMAS

Igyvendinant alternatyvoje pasiūlytas priemones numatomi nauji praktiniai ir teisiniai santykiai, naudingi jauniems žmonėms Lietuvoje: darbo su jaunimu užtikrinimas, t. y. jauniems žmonėms suteikiamos galimybės lankytis atviruose jaunimo centruose ir erdvėse, juose vykdant jaunų žmonių poreikius atitinkančias veiklas; jaunimo dalyvavimo ir pilietiškumo skatinimas, dalyvaujant priimant sprendimus, aktualius jauniems žmonėms; užsienio lietuvių jaunimo organizacijų ir neformaliųjų jaunimo grupių pripažinimas, savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių funkcijų atlikimo ir veiklos tobulinimas; Jaunimo reikalų tarybos ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos tobulinimas.

Sudaromos tinkamesnės teisinės sąlygos Lietuvoje vykdyti darbą su jaunimu, atsižvelgiant į jaunų žmonių poreikius: apibrėžiama ir įtvirtinama darbo su jaunimu sąvoka, formos, jaunimo informavimas ir konsultavimas, darbą su jaunimu vykduantys subjektai.

Sukuriamos prielaidos kiekvienoje savivaldybėje įsteigti viešuosius juridinius asmenis (atvirus jaunimo centrus) ar įkurti atviras jaunimo erdves: nustatomos atviro jaunimo centro ir atviros jaunimo erdvės sąvokos, pagrindiniai veiklos principai. Numatomos sąlygos jaunimo darbo centrų plėtrai.

Patikslinamos institucijų, dirbančių jaunimo srityje, funkcijos, jas konkrečiai apibrėžiant šiame įstatyme: patikslinamos JRD funkcijos, Socialinės pasaugos ir darbo ministerija įvardijama kaip jaunimo politiką formuojanti ir įgyvendinimą koordinuojanti institucija.

Patikslinamos procedūros dėl jaunimo reikalų tarybų sudarymo, taip užtikrinant geresnį atstovavimą jaunimui ir su jaunimu dirbantiems priimant sprendimus: patikslinamas Jaunimo reikalų tarybos sudarymas, numatant, kad sudėtis tvirtinama ne Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu, bet socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu. Numatoma, kad Jaunimo reikalų taryba teikia siūlymus visoms su jaunimo klausimais dirbančioms institucijoms ir įstaigoms pagal kompetenciją. Tokiu būdu užtikrinamas kompleksiškas jaunimo problemų sprendimas ir strateginių dokumentų, aktualių jauniems žmonėms, stebėseną ir analizę, planavimas ir įgyvendinimas (užtikrinamas tarpžinybinis ir tarpsektorinis bendradarbiavimas).

Tobulinama savivaldybių jaunimo reikalų tarybų sudarymo tvarka, numatant galimybes deleguoti jaunimo atstovus, kai nėra veikiančios regioninės jaunimo organizacijų tarybos. Numatoma, kad nesant regioninės jaunimo organizacijų tarybos ar jai nedelegavus atstovų, jaunimo atstovai išrenkami jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, neformaliųjų jaunimo grupių, mokyklų savivaldų atstovų, veikiančių savivaldybės teritorijoje. Taigi užtikrinama geresnė savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veikla (savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklą techniškai aptarnauja savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius).

Tobulinamas savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių veiklos ir finansavimo reguliavimas: numatoma, kad savivaldybėse iš valstybės tikslinių dotacijų lėšų finansuojama po 1 jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybę, kurio pareigybės aprašymas tvirtinamas pagal socialinės

apsaugos ir darbo ministro įsakymu nustatytą tipinį aprašą, taip suvienodinant jaunimo reikalų koordinatorių funkcijas ir jų tinkamą vykdymą savivaldybėse.

Dėl jaunimo politikos sričių nustatymo – patikslinamas dabar esantis nebaigtinis sąrašas, numatant sritis, aktualias visuomenei, o ypač jaunajai jos daliai. Reikia apibrėžti ir aiškiai įvardyti sritis, siekiant turėti pagrindą tarpsektoriniam ir tarpžinybiniam bendradarbiavimui užtikrinti – institucijos įtraukiamos sprendžiant jaunimo problemas pagal konkrečias sritis (sveikatos, gerovės, užimtumo, verslumo).

Status quo

Neplėtojant darbo su jaunimu sistemos, nemažės jaunų žmonių, neturinčių darbo ir nemotyvuotų jo ieškotis, situacija išliks nepakitusi ir kasmet Lietuvoje nedirbančių, nesimokančių ir mokymuose nedalyvaujančių jaunų žmonių skaičius sieks apie 80 tūkst. (kaip yra dabar pagal „Eurostat“ duomenis bei VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ 2012–2013 metais atlikto tyrimo „Neformalaus ugdymo galimybės, skatinant jaunų žmonių pilietiškumą, socialinę įtrauktį ir integraciją į darbo rinką“ ataskaitoje pateiktą informaciją) ir toliau bus prarandama apie 1 proc. BVP.

Jeigu nebus imamas jokių jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų teikimo reformų, ir toliau daug skirtingų veikėjų lems galimybę dubliuoti funkcijas, neefektyviai viešinti jaunimo informavimo ir konsultavimo veiklą ir teikti informavimo paslaugas neapibrėžtai ir nekokybiškai.

Jaunimo reikalų taryba teiks siūlymus tik vienai programai ir priemonėms įgyvendinančiai institucijai, bet ne visoms jaunimo srityje dirbančioms institucijoms ir įstaigoms pagal kompetenciją, o tai neužtikrins tinkamo ir adekvataus reagavimo į problemas visose su jaunimu susijusiose srityse.

Nebeaktualios ir netikslios įstatyme nurodytos sąvokų ir jaunimo politikos sričių apibrėžtys nesukurs tinkamo pagrindo tarpžinybiniam ir tarpsektoriniam bendradarbiavimui plėtoti, kuris nėra ir netampa veiksmingesnis.

Alternatyva Nr. 1. INSTITUCINĖS SISTEMOS STIPRINIMAS

Stiprinant institucinę bazę, įkurta Jaunimo reikalų ministerija, įgyvendinančios institucijos, įstaigos sukurtų prielaidas jaunimui geriau vystytis ir ugdyti visapusiškas jaunas asmenybes Lietuvoje, nes būtų skiriamas didesnis dėmesys teisiniam reguliavimui, jaunimui skiriamoms programoms ir priemonėms vykdyti.

Užtikrinamas efektyvus Jaunimo reikalų tarybos vaidmuo bei tarpsektorinio ir tarpžinybinio bendradarbiavimo plėtojimas.

Integruota jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų sistema jauniems žmonėms ir visuomenei naudinga tuo, kad informacija būtų prieinama ir žinoma. Su jaunimu dirbančios institucijos identifikuojamos ir jaunas žmogus žino, kur kreiptis, t. y. Lietuvoje veiktų aiški informacinė bazė ir konsultavimo paslaugas teikianti struktūra jauniems žmonėms. Tai galėtų būti viena už jaunimo informavimą ir konsultavimą atsakinga institucija (asociacija, fondas), renkanti, kaupianti ir sisteminanti su jaunimu susijusią informaciją ir teikianti reikalingą, jaunimo poreikius atitinkančią informaciją bei konsultavimo paslaugas jauniems žmonėms Lietuvoje.

Apibrėžus jaunimo politikos sritis pagal ES jaunimo strategiją, išskiriant baigtinį 8 sričių sąrašą, būtų aiškiai ir strategiškai vykdoma veikla pagal ES nustatytas gaires, Europos bendradarbiavimo sistemą. Būtų nuosekliau įgyvendinama jaunimo politika, atitinkant ES keliamus prioritetus ir kryptis.

Alternatyva Nr. 2. DARBO SU JAUNIMU PLĖTRA IR TARPSEKTORINIO BENDRADARBIAVIMO STIPRINIMAS

Darbo su jaunimu reglamentavimas ir atvirų jaunimo centrų ir erdvių veikla. Intensyvus ir profesionalus darbas su jaunimu sudarys sąlygas keistis jaunam žmogui, tapti atsakingesne asmenybe, tinkamiau nusistatyti ir suprasti siekius gyvenime, numatyti savo veiklos tikslus (kartu ir sėkmingiau integruotis į darbo rinką).

Dirbant su jaunais žmonėmis, sumažės nedirbančių jaunų žmonių, bus geriau įgyvendinama Jaunimo garantijų iniciatyva, užtikrinamas jaunų žmonių ugdymas ir integracija į visuomenės gyvenimą. Valstybė neprarastų 1 mlrd. BVP, atvirkščiai – bus skatinamas augimas, atsižvelgiant į jaunimo motyvaciją ir motyvuotų jaunų žmonių kuriamą pridėtinę vertę.

Europos Komisijos užsakymu atliktas ir 2014 m. vasario mėn. publikuotas tyrimas (http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/news/attachments/2014-EC-youth-work-report_en.pdf)

parodė, kad jauni žmonės, kurie dalyvauja darbo su jaunimu teikiamoje veikloje, ugdo tokias kompetencijas: motyvacijos, savarankiškumo ir savęs supratimo, socialinio pasitikėjimo, komunikabilumo, našumo, ateities planavimo. Taigi galima teigi, kad per ilgesnį laikotarpį, aktyvinant darbą su jaunimu, plėtojant įvairias jo formas ir stiprinant jų įgyvendinančias institucijas ir įstaigas, jauni žmonės gautų naudos ir būtų užtikrinta didesnė jaunų žmonių socialinė įtrauktis, sukurtos geresnės sąlygos jauniems žmonėms integruotis į darbo rinką. Rezultato galima tikėtis po 10 metų (13–14 metų jauniems žmonėms sulaukus iki 24–25 metų, kuomet atviruose jaunimo centruose ar erdvėse įgūdžius ugde jaunuoliai įgytų išsilavinimą ir turėdami abipusiškas kompetencijas ir įgūdžius jau integruotųsi į darbo rinką).

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu visuomenėje jaunimui reikia pateikti informaciją jam priimtina ir suprantama forma, reikia įtvirtinti vieną iš pagrindinių darbo su jaunimu formų, apimančią platų paslaugų spektrą, t. y. apibrėžti, kas yra jaunimo informavimo ir konsultavimo sistema. Nustatčius, kad jaunimo informavimo ir konsultavimo veiklą vykdo informavimo ir konsultavimo organizacijos bei konkrečius reikalavimus šioms organizacijoms, galinčioms vykdyti jaunimo informavimo ir konsultavimo veiklą, apibrėžtą socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu tvirtinamu sistemos aprašu, jauni žmonės aiškiau identifikuos jiems paslaugas teikiančius subjektus valstybėje, galės greičiau spręsti iškilusias problemas.

Jaunimo darbo centrų teikiamos paslaugos jauniems žmonėms ir jų plėtra. 2013 m. Jaunimo darbo centruose informavimo ir konsultavimo paslaugos suteiktos 191,5 tūkst. darbo ieškančių asmenų, telefonu ir el. paštu atsakyta į 54,9 tūkst. užklausų. Atviro informavimo zonose teikiama savarankiškos darbo paieškos paslauga pasinaudojo 34,7 tūkst. jaunuolių. Informacija apie darbo paiešką, laisvas darbo vietas, profesijas, studijų programas ir kt. klausimais individualiai suteikta 68,5 tūkst. asmenų. 2013 m. Jaunimo darbo centruose įvairiuose renginiuose ir

užsiėmimuose dalyvavo apie 76,8 tūkst. asmenų.

JDC organizuojami renginiai skirti motyvuoti ir ugdyti darbo paieškos įgūdžius, pasitikėjimą savo jėgomis, bendrąsias kompetencijas. Tai renginiai apie karjeros planavimą, darbo paieškos strategijas, darbo dokumentų (CV, motyvacinis laiškas ir kt.) rengimą, pasiruošimą darbo pokalbiui, el. paslaugų naudojimą ieškant darbo. Kartu su socialiniais partneriais nuolat organizuojami praktikos galimybių, profesinės karo tarnybos pristatymai, darbo teisės ir verslumo pradmenų užsiėmimai.

2013 m. spalio 7–18 d. 22 Jaunimo darbo centrai organizavo lankytojų apklausą, kurioje dalyvavo 2,4 tūkst. asmenų. Atsakydami į klausimą apie labiausiai dominančią informaciją JDC, 26 proc. lankytojų nurodė laisvas darbo vietas, 16 proc. – Lietuvos darbo biržos paslaugas ir priemones, 10 proc. – CV, motyvacinio laiško, darbo pokalbio rengimo mokymus. Vertindami Jaunimo darbo centrų paslaugas, labai gerai ir gerai įvertino: 85 proc. – individualias specialistų konsultacijas, 73 proc. – organizuojamus renginius ir mokymus. 84 proc. apklaustųjų pažymėjo, jog apsilankę Jaunimo darbo centre gavo reikalingas paslaugas ir informaciją, 97 proc. pažymėjo, jog Jaunimo darbo centre ketina apsilankyti dar kartą ateityje, 79 proc. pažymėjo, jog Jaunimo darbo centro aplinka jaunimui yra patraukli.

Jaunimo politikos sritys ir veiksmingas tarpžinybinis ir tarpsektorinis bendradarbiavimas. Įvertinus ES dokumentus, tarptautinių organizacijų siūlomas sritis jaunimo politikai plėtoti, siekiant visapusiško jaunų žmonių ugdymo ir integracijos į visuomenės gyvenimą, kartu ir atsakingo valstybės ateities kūrimo, matomas poreikis aiškiai išskirti ir numatyti sritis, aktualias jauniems žmonėms.

Taigi nustačius, kad jaunimo politika formuojama ir įgyvendinama būsto ir aplinkos kūrimo, darbo su jaunimu, formaliojo ir neformaliojo švietimo bei ugdymo, pilietiškumo, kūrybiškumo ir kultūros, laisvalaikio užimtumo ir poilsio, narkomanijos ir kitų priklausomybės formų prevencijos, nusikalstamumo prevencijos, socialinės aprėpties, sveikatos ir sporto, užimtumo ir verslumo bei kitose įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytoje srityse Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytais sąlygomis, Lietuvos jaunimo politika atitiktų tarptautines ir ES tendencijas. Be to, konkretus sričių įvardijimas sukuria sąlygas efektyvesniam tarpžinybiniam ir tarpsektoriniam bendradarbiavimui dėl jaunimo užtikrinti.

Institucijų ir organizacijų, dirbančių jaunimo srityje, veiklos ir funkcijų tobulinimas. Įstatyme patikslinus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgaliojimus nustatant (konkrečiai įtvirtinant), kad jaunimo politiką formuoja ir jos įgyvendinimą koordinuoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, ir įvardijus, kad jaunimo politiką įgyvendina Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – JRD), būtų konkrečiau ir aiškiau reguliuojama dabartinė institucinė jaunimo politikos sistema. Ši nuostata poveikio realiam institucijų funkcionavimui nedarytų, tačiau būtų konkrečiau ir aiškiau įvardijamos pagrindinės jaunimo politikos įgyvendinimą užtikrinančios valstybės institucijos.

Jaunimo reikalų tarybos ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos tobulinimas, užtikrinant jaunų žmonių dalyvavimą priimanč su jaunimu susijusius sprendimus. Nustačius, kad Jaunimo reikalų taryba siūlymus teikia institucijoms pagal kompetenciją, būtų užtikrinamas jaunimo siūlymų perdavimas institucijoms pagal kompetenciją, taigi užtikrinamas geresnis atstovavimas jaunimo interesams. Taip užtikrinamas kompleksinis jaunimo problemų sprendimas, taigi sukuriama sąlyga efektyviau įgyvendinti viešąją politiką šioje srityje. Skatinamas tarpžinybinis ir tarpsektorinis bendradarbiavimas.

Į Jaunimo reikalų tarybą įtraukus savivaldybių institucijų atstovą (-us), deleguojamą (-us) Lietuvos savivaldybių asociacijos, būtų sudarytos sąlygos svarstant pagrindinius jaunimo politikos klausimus geriau įvertinti vietos lygmens aktualijas ir problemas.

Įtvirtinus, kad savivaldybėje turi būti sudaroma savivaldybės jaunimo reikalų taryba bei numatius sąlygas sudaryti savivaldybės jaunimo reikalų tarybą, kai praktikoje nėra regioninės jaunimo organizacijų tarybos, galinčios deleguoti atstovus (kas šiuo metu trukdo sudaryti savivaldybių jaunimo reikalų tarybas nesant organizacijų), būtų užtikrintas aktyvesnis jaunimo dalyvavimas.

Regioninės jaunimo politikos stiprinimas ir savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių bei jaunimo darbuotojų (specialistų, dirbančių su jaunimu) veiklos tobulinimas. Tobulinant savivaldybių jaunimo politiką įgyvendinančių institucijų reglamentavimą, koordinatoriaus funkcijos visose savivaldybėse turėtų būti įgyvendinamos pagal vienodas taisykles ir kryptis. Taip pareigybė būtų skirta tik jaunimo politikos funkcijoms atlikti savivaldybėje, būtų užtikrintas geresnis bendradarbiavimas ir nuoseklus atstovavimas jaunimo interesams savivaldybėse.

Patikslinus dabar galiojančią jaunimo politikos sričių sąrašą, apibrėžiamos ir aiškiai įvardijamos sritys, taip nustatant pagrindą tarpsektoriniam ir tarpžinybiniam bendradarbiavimui užtikrinti – institucijos įtraukiamos į jaunimo problemų sprendimą pagal konkrečias sritis (sveikatos, gerovės, užimtumo, verslumo).

Poveikis valstybės finansams

Status quo

Šiuo metu Lietuvoje dirba 60 valstybės tarnautojų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių, kurie vykdo valstybinę (valstybės perduotą savivaldybėms) jaunimo teisių apsaugos funkciją, kuriai įgyvendinti 2013 m. skirta 2 mln. Lt valstybės biudžeto lėšų, o 2014 m. skirta 2,7 mln. Lt valstybės biudžeto lėšų.

Alternatyva Nr. 1. INSTITUCINĖS SISTEMOS STIPRINIMAS

Alternatyva brangi finansiškai (institucinė bazė kainuotų apie 11 100 tūkst. litų per metus:

- 1) 40 pareigybių Jaunimo reikalų ministerijoje išlaikymas kainuotų apie $50 \times 40 = 2000$ tūkst. litų per metus, patalpos kainuotų apie 500 tūkst. litų per metus, atstovavimo ir kiti kaštai papildomai apie 500 tūkst. litų per metus).
- 2) Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams ir Jaunimo reikalų skyriams savivaldybėse (po 3 pareigybes) išlaikyti reikėtų 8,1 mln. litų per metus. Įgyvendinant įstatymą, reikėtų įsteigti jaunimo reikalų skyrius kiekvienoje savivaldybėje, t. y. 60 Jaunimo reikalų skyrių. Biudžeto lėšų poreikis – apie 8,1 mln. litų per metus ($1 \text{ etato išlaikymas kainuoja } 45 \text{ tūkst. litų per metus} \times 3 \text{ etatai} \times 60 \text{ savivaldybių} = 8100 \text{ tūkst. litų per metus}$).

Alternatyvai įgyvendinti lėšų poreikis 6 mln. Lt viršija už jaunimo klausimus atsakingai ministerijai šiai sričiai finansuoti patvirtintus metinius asignavimus, todėl projektui įgyvendinti reikia papildomų biudžeto lėšų.

Alternatyva Nr. 2. DARBO SU JAUNIMU PLĖTRA IR TARPSEKTORINIO BENDRADARBIAVIMO STIPRINIMAS

Pagal šią alternatyvą papildomų lėšų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams išlaikyti nereikės, nes numatomas toks pats finansavimas kaip ir 2014 metais. Šiuo metu Lietuvoje dirba 60 valstybės tarnautojų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių, kurie vykdo valstybinę (valstybės perduotą savivaldybėms) jaunimo teisių apsaugos funkciją, kuriai įgyvendinti 2014 m. skirta 2,7 mln. Lt valstybės biudžeto lėšų.

Reglamentavus darbą su jaunimu, įstatymo nuostata įtvirtinus darbą su jaunimu vykdančius subjektus, lėšų iš valstybės biudžeto Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai turėtų būti skiriama tiek, kiek jų būdavo skiriama iki šiol, t. y. konkursų būdu remiant atvirų jaunimo centrų ir erdvių veiklos projektus (po 200 tūkst. litų per metus). Stiprinant atvirų jaunimo centrų ir erdvių veiklą, esant galimybėms, reikia didinti valstybės biudžeto lėšas konkursų būdu remiamiems projektams finansuoti: poreikis 2015 ir 2016 metams yra 650–850 tūkst. litų.

Numatoma, kad darbo su jaunimu plėtra, naujų darbo su jaunimu formų plėtojimas, atsižvelgiant į jaunimo poreikius šalyje, bus užtikrinamas iš Europos socialinio fondo (toliau – ESF) lėšų, jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemos veikla – iš ESF lėšų, neformaliai įgytų kompetencijų, reikalingų darbo rinkoje, pripažinimas – ESF lėšomis.

Atkreiptinas dėmesys, kad atvirų jaunimo centrų ir erdvių plėtrai numatoma skirti Norvegijos ir Europos ekonominės erdvės finansinių mechanizmų lėšas nuo 2014 metų, o tai leistų užtikrinti šių centrų plėtrą ir juose teikiamas paslaugas. Numatytas finansavimas – 8 mln. litų (programa „Rizikos grupės vaikai ir jaunimas“).

Stiprinant pagal šią alternatyvą numatytą darbą su jaunimu, jaunimo darbuotojų (atsižvelgiant į kitų valstybių praktiką bei įvertinus jaunų žmonių skaičių savivaldybėse, kai rekomenduotina turėti 1 jaunimo darbuotoją 2 000 jaunų žmonių (remiantis „Smart Continent“ tyrimo duomenimis, Estijos atvejis), Lietuvoje reikėtų apie 300 jaunimo darbuotojų, t. y. po 5 vienoje savivaldybėje). Šių darbuotojų išlaikymas

kainuotų apie 300*30 tūkst. ~ 9000 tūkst. litų per metus (numatoma iš ESF lėšų).

Taigi išlaidos šiai alternatyvai įgyvendinti (lyginant su šiuo metu jaunimo politikai skiriamu biudžetu) nedidėtų.

Poveikis socialinei aplinkai

Status quo

Veikiama jaunimo socialinė grupė. Matomas poveikis daliai jaunų žmonių – ir toliau kasmet išliks ir galbūt didės NEET jaunų žmonių dalis. Taigi kyla rizika skurdo sąlygoms atsirasti, toliau prarandama po 1 proc. BVP kasmet.

Alternatyva Nr. 1. INSTITUCINĖS SISTEMOS STIPRINIMAS

Poveikis teigiamas, nes neprarandama, o – tikėtina – ir uždirbama didesnė dalis BVP.

Numatomas teigiamas poveikis ir skatinamas bendradarbiavimas tarp nevyriausybinų organizacijų ir valstybės, savivaldybių institucijų, nes tobulinama Jaunimo reikalų tarybos ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veikla. Savivaldybių jaunimo reikalų tarybose sprendžiant su jaunimu susijusiu klausimu dalyvauja savivaldybės institucijų atstovai bei jaunimo organizacijų atstovai, o tai užtikrina nuoseklų bendradarbiavimą.

Alternatyva Nr. 2. DARBO SU JAUNIMU PLĖTRA IR TARPSEKTORINIO BENDRADARBIAVIMO STIPRINIMAS

Vykdam darba su jaunimu numatomos teigiamos pasekmės, o atvirų jaunimo centrų ir erdvių veikla kuria palankias sąlygas jaunimui. Teikiant kompleksines prevencines paslaugas jauniems žmonėms bus siekiama mažinti ne tik jaunų žmonių patekimą į rizikos grupę laiku pastebėjus ir suteikus paslaugas, bet ir jaunų NEET „išėjimą“ iš rizikos grupės ir skurdo spąstų, ilgalaikio nedarbo. Bus sukuriamos darbo vietos jaunimo darbuotojams ir kitiems specialistams, kurie teiks kompleksines paslaugas jauniems žmonėms. Į šių paslaugų teikimą galės įsitraukti ir nevyriausybinės organizacijos, viešosios įstaigos bei biudžetinės įstaigos, glaudžiai bendradarbiaudamos tarpusavyje ir su savivaldybės bei valstybinėmis institucijomis.

Poveikis viešojo valdymo sistemai (viešajam administravimui)

Status quo

Įgyvendinant šią alternatyvą, papildomas poveikis administracinei naštai nenumatomas. Nenumatoma jokių pokyčių.

Alternatyva Nr. 1. INSTITUCINĖS SISTEMOS STIPRINIMAS

Įgyvendinant šią alternatyvą, papildomas poveikis numatomas, nes

reikės įkurti naujų institucijų ir padalinių savivaldybių administracijose. Nauji dalyviai formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką:

- 1) Jaunimo reikalų ministerija – politiką viešosios politikos srityje formuojanti ir politikos įgyvendinimą koordinuojanti institucija;
- 2) departamentas arba agentūra prie ministerijos – politikos programos ir priemonės įgyvendinanti institucija;
- 3) kitos ministerijos ar institucijos, įstaigos – pagal kompetenciją atsakingos už su jaunimu susijusių klausimų sprendimą ir politikos įgyvendinimą;
- 4) savivaldybėse – nauji administraciniai padaliniai jaunimo reikalams, atsakingi už jaunimo politikos įgyvendinimą konkrečiame administraciniame vienetu. Reikėtų savivaldybių administracijų vidaus struktūrų pokyčių. Reikėtų naujų darbuotojų – valstybės tarnautojų (numatoma, atsižvelgiant į dabartinę praktiką bei funkcijų pobūdį, A lygio 9–12 kategorijų valstybės tarnautojų). Finansinių išteklių valdymas nepasikeistų, nes finansuoti skyrius numatoma iš valstybės tikslinių dotacijų, taigi finansavimas ir jo koordinavimas liktų centralizuotas (vykdomas atsakingos ministerijos).

Alternatyva Nr. 2. DARBO SU JAUNIMU PLĖTRA IR TARPSEKTORINIO BENDRADARBIAVIMO STIPRINIMAS

Įgyvendinant šią alternatyvą, papildomas poveikis administracinei naštai nenumatomas.

Įstatymo įgyvendinamaisiais teisės aktais bus patikslintos savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių funkcijos, nustatant jas Tipiniame savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašyme, taigi bus užtikrintas funkcijų įgyvendinimo nuoseklumas ir vienodumas visoje Lietuvoje.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija įvardijama kaip už jaunimo politikos formavimą ir įgyvendinimo koordinavimą atsakinga ministerija, tačiau tai nesukuria naujų administracinių kaštų ar sąnaudų, nes šiuo metu ministerija jaunimo politiką formuoja ir jos įgyvendinimą koordinuoja vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimu Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“.

Kiti poveikio vertinimo aspektai	<i>Status quo</i>	Alternatyva Nr. 1. Institucinės sistemos stiprinimas	Alternatyva Nr. 2. Darbo su jaunimu plėtra ir tarpsektorinio bendradarbiavimo stiprinimas
Ekonomikai	Nėra	Nenumatomas	Nenumatomas
Administracinei naštai	Nėra	Nenumatomas	Nenumatomas
Regionų plėtrai	Nėra	Numatomas teigiamas. Įsteigus	Numatomas teigiamas. Plėtojant

Kiti poveikio vertinimo aspektai	<i>Status quo</i>	Alternatyva Nr. 1. Institucinės sistemos stiprinimas	Alternatyva Nr. 2. Darbo su jaunimu plėtra ir tarpsektorinio bendradarbiavimo stiprinimas
		Jaunimo skyrius savivaldybėse, būtų sparčiau pasiekiami jauni žmonės jų gyvenamojoje teritorijoje, geriau identifikuojamos jaunų žmonių problemos, atitinkamai užtikrinamas geresnis paslaugų teikimas	darbą su jaunimu ir steigiant atvirus jaunimo centrus ir erdves regionuose pagal jų specifiką, būtų sparčiau pasiekiami jauni žmonės ir teikiamos jiems reikalingos paslaugos. Tobulinant savivaldybių jaunimo reikalų tarybų sudarymo procedūras, užtikrinamas geresnis jaunų žmonių įsitraukimas į šių tarybų veiklą, taigi ir efektyvesnis jaunų žmonių problemų identifikavimas ir sprendimas
Teisinei sistemai	Nėra	Numatomas teigiamas. Teisinis reguliavimas suderinamas su Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo nuostatomis ir įtvirtina konkrečią jaunimo politikos srities institucinę sandarą	Numatomas teigiamas. Teisinis reguliavimas suderinamas su Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo nuostatomis ir įtvirtina konkrečią jaunimo politikos srities institucinę sandarą
Kriminogeninei situacijai	Nėra	Mažintų prielaidas pasireikšti jaunimo nusikalstamai veiklai, atsižvelgiant į tai, kad jauniems žmonėms suteikiamos dalyvavimo ir užimtumo galimybės	Mažintų prielaidas pasireikšti jaunimo nusikalstamai veiklai, atsižvelgiant į tai, kad jauniems žmonėms suteikiamos dalyvavimo ir užimtumo galimybės

Kiti poveikio vertinimo aspektai	<i>Status quo</i>	Alternatyva Nr. 1. Institucinės sistemos stiprinimas	Alternatyva Nr. 2. Darbo su jaunimu plėtra ir tarpsektorinio bendradarbiavimo stiprinimas
Ekonomikai	Nėra	Nenumatomas	Nenumatomas

Alternatyvų palyginimas

Pasirinkus *status quo* alternatyvą papildomų lėšų poreikis nenumatomas, tačiau nauda būtų prarandama dėl to, kad nesprendžiant jaunų žmonių problemų, ypač nesiekiant mažinti NEET jaunų žmonių skaičiaus, kasmet prarandama apie 1 proc. BVP (*Eurofound* duomenys).

Pasirinkus 1-ąją alternatyvą „Institucinės sistemos stiprinimas“ numatomi institucijų kūrimo, steigimo, išlaikymo kaštai (11,1 mln. litų), o tai viršija šiuo metu jaunimo politikai skiriamas lėšas. Galima nauda valstybei nėra tiksliai išmatuojama, tačiau galima daryti prielaidą, kad skiriant daugiau dėmesio jaunimui per jam paslaugas teikiančias institucijas, mažėtų NEET jaunų žmonių skaičius, taigi valstybė nebeprarastų dalies BVP.

Pasirinkus 2-ąją alternatyvą „Darbo su jaunimu plėtra ir tarpsektorinio bendradarbiavimo stiprinimas“ kaštai valstybei nedidėtų (šiuo metu skiriamos valstybės biudžeto lėšos – apie 6 mln. litų), tačiau galima nauda siūlomomis priemonėmis būtų pasiekama. Stiprinant darbą su jaunimu, plečiant atvirų jaunimo centrų ir erdvių veiklą, mažėtų NEET jaunų žmonių skaičius, taigi valstybė nebeprarastų dalies BVP. Stiprinant tarpsektorinį ir tarpžinybinį bendradarbiavimą (Jaunimo reikalų tarybos, savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklą), būtų užtikrinta tinkama reakcija į jaunimo problemų sprendimą laiku.

Siūloma alternatyva ir jos įgyvendinimo būdai

Siūloma pasirinkti Alternatyvą Nr. 2. Ši alternatyva atitiktų šiuo metu parengtą ir teiktą institucijų išvadoms gauti Įstatymo projektą.

Kita svarbi informacija

Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas buvo paskelbtas TAIS, siekiant konsultuotis su visuomene ir suinteresuotomis institucijomis, įvyko 7 darbo grupės įstatymo projektui parengti skirti posėdžiai. Darbo grupės veikloje dalyvavo jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovai (Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos, Nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos atstovai). Po diskusijų ir įvertinus įvairius visuomenės pasiūlymus, įstatymo projektas buvo tobulinamas, yra parengtas teikti išvadoms gauti Teisingumo ministerijai. Dėl įstatymo projekte numatomų pakeitimų buvo konsultuotasi (formaliai ir neformaliai) ir su savivaldybių administracijų specialistais – jaunimo reikalų koordinatoriiais, jaunimo darbuotojais, su jaunimu dirbančiais asmenimis.

Pagrindiniai siūlymai rengiamame įstatymo projekte atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių plane numatytą priemonę „apibrėžti darbą su jaunimu ir jo vykdymo principus, tobulinti institucijų, dirbančių jaunimo

srityje, veiklą ir funkcijas“.

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Justina Alsytė-Gogelienė
Pareigos	Vyriausioji specialistė
Institucija (padalinys)	Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos ir bendruomenių departamento Jaunimo skyrius
Telefono numeris ir elektroninio pašto adresas	Tel: 8 706 68134 El. paštas: Justina.Alsyte@socmin.lt